

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ [ΕΠΟ22]
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ: 2018-19
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Γ. ΣΤΕΙΡΗΣ

Οδηγίες συγγραφής ακαδημαϊκών εργασιών

Οι ακαδημαϊκές εργασίες διαφέρουν από άλλα είδη του γραπτού λόγου, καθώς είναι κείμενα που απευθύνονται πρωτίστως στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας, στην οποία ανήκετε και εσείς πια. Αυτό συνεπάγεται ότι για τη συγγραφή τους προϋποτίθεται τήρηση των βασικών αρχών της επιστημονικής μεθόδου: μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, κριτικός στοχασμός και ανάπτυξη λογικών επιχειρημάτων. Η θεματολογία των εργασιών αυτών άπτεται ζητημάτων που απασχολούν την ακαδημαϊκή κοινότητα –στο σύνολό της ή επιμέρους- αλλά δεν ενδιαφέρουν απαραίτητα το ευρύ κοινό. Ωστόσο, δεν αποκλείεται το θέμα μιας ακαδημαϊκής εργασίας να είναι ευρύτατου ενδιαφέροντος και να αντιμετωπίζεται χωρίς εκπτώσεις στην ποιότητά του. Σε ένα επιστημονικό κείμενο οι θέσεις που εκφράζονται απαιτείται να είναι πεπαιδευμένες και οι γνώμες επαρκώς τεκμηριωμένες. Δεν συνιστά ακαδημαϊκή εργασία ένα κείμενο πληροφοριακού χαρακτήρα, όπου απλώς παρατίθενται απόψεις άλλων, ούτε όμως και ένα κείμενο που εκφράζονται πρωτότυπες σκέψεις, δίχως τεκμηρίωση.

Πριν από τη συγγραφή

Το σημαντικότερο στάδιο στη διαδικασία συγγραφής μιας ακαδημαϊκής εργασίας είναι η προετοιμασία της. Αρχικά, οφείλουμε να διαβάσουμε αρκετές φορές το θέμα, με στόχο να καταλάβουμε την ευρύτερη επιστημονική περιοχή, στην οποία εμπίπτει, και να προσανατολιστούμε ως προς το ειδικότερο γνωστικό πεδίο. Κατόπιν, επισημαίνουμε την κεντρική έννοια και τις λέξεις κλειδιά. Τέλος,

καταλήγουμε στον διαχωρισμό των δεδομένων από τα ζητούμενα, στα οποία καλούμαστε να απαντήσουμε.

Στη διαδικασία αυτή είναι χρήσιμο να θέσουμε ορισμένα ερωτήματα στον εαυτό μας:

- Τι γνωρίζω και τι δεν γνωρίζω για το θέμα;
- Γιατί το θέμα είναι σημαντικό;
- Συνδέεται το θέμα με άλλες γνώσεις μου ή εμπειρίες μου;
- Ποια είναι η σκοπιά -αν υπάρχει- από την οποία μου ζητείται να αντιμετωπίσω το θέμα;

Από τη στιγμή που έχουμε κατανοήσει τη θεματική περιοχή, τα δεδομένα και τα ζητούμενα ξεκινά ο εντοπισμός και η μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, πρωτογενούς και δευτερογενούς. Στις εργασίες που θα κληθείτε να γράψετε στην ΕΠΟ22 σας παρέχεται η απαιτούμενη βιβλιογραφία, οπότε δεν θα επεκταθώ στους τρόπους και μεθόδους αναζήτησης της. Πάντως, από την πληθώρα δημοσιευμάτων για ένα συγκεκριμένο θέμα, σε ακαδημαϊκές εργασίες χρησιμοποιούνται μόνο επιστημονικά κείμενα. Κείμενα, δηλαδή, στα οποία πληρούνται οι απαιτήσεις της επιστημονικότητας, τόσο στον τρόπο έρευνας και αξιοποίησης του υλικού, όσο και στην οργάνωση και συγγραφή του περιεχομένου.

Καταρχάς, μελετούμε την πρωτογενή βιβλιογραφία και κατόπιν τη δευτερογενή. Η δευτερογενής βιβλιογραφία συνίσταται σε κείμενα που έχουν γραφεί ως ερμηνεία και κριτικός σχολιασμός των πρωτοτύπων. Στη διάρκεια της μελέτης του υλικού οφείλουμε να κατανοήσουμε το κεντρικό ζήτημα ή τα ζητήματα που τίθενται. Στη συνέχεια, επισημαίνουμε τη θέση του συγγραφέα και τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί για να την στηρίξει. Ύστερα, ελέγχουμε τα επιχειρήματα ως προς την ορθότητά τους, την τεκμηρίωσή τους και τελικά διατυπώνουμε τις κρίσεις μας επί αυτών. Καλό είναι να κρατάμε τις προσωπικές μας σημειώσεις, τον τρόπο δηλαδή που κατανοούμε όσα διαβάζουμε, ώστε αργότερα, στη συγγραφή, να μην αναλωνόμαστε σε απλή αναπαραγωγή της βιβλιογραφίας. Στο τέλος καταγράφουμε τα προσωπικά μας συμπεράσματα, τα οποία ενδέχεται να αποστασιοποιούνται από τη βιβλιογραφία, αρκεί να είναι λογικά τεκμηριωμένα.

Συνεπώς, χρειάζεται να συνοψίζουμε τα κείμενα που διαβάζουμε, να τα αξιολογούμε, να τα αναλύουμε και να συνθέτουμε τις δικές μας απόψεις. Αμέσως μετά περνάμε στη σύνταξη ενός αναλυτικού σχεδίου της εργασίας μας. Είναι απαραίτητο να καταλήγουμε στους βασικούς άξονες του κειμένου μας και να σημειώνουμε επιγραμματικά το τι θα περιληφθεί στο κάθε σκέλος του, ώστε να

οργανώνουμε λογικά το υλικό μας και να αναπτύσσουμε, με την απαιτούμενη λογική συνέχεια και συνέπεια, την επιχειρηματολογία μας.

Εισαγωγή

Στην εισαγωγή περιλαμβάνονται το ζήτημα που τίθεται, τα βασικά ερωτήματα, η διάρθρωση του κειμένου και η θέση μας. Η εισαγωγή δεν χρειάζεται να υπερβαίνει τη μια παράγραφο και διακρίνεται από σαφήνεια και προθετικότητα, προσπάθεια δηλαδή να είναι ξεκάθαρες εξαρχής οι προθέσεις μας και οι σκοποί μας. Στόχος της εισαγωγής είναι η κατανόηση, εκ μέρους του αναγνώστη, του τι πραγματευόμαστε, από ποια σκοπιά και που τελικά καταλήγουμε. Για αυτό και δεν είναι ασυνήθιστο η εισαγωγή να αναπροσαρμόζεται στο τέλος, όταν γνωρίζουμε τι ακριβώς έχουμε γράψει. Δεν είναι ορθό όμως εκ των υστέρων να προσαρμόζουμε την εισαγωγή στο κείμενό μας, να συντάσσουμε δηλαδή μια εισαγωγή αντίστοιχη σε ό,τι γράψαμε· το αντίστροφο: το κείμενο πρέπει να ακολουθεί πιστά τον άξονα που είχε εξαρχής χαραχθεί.

Στην εισαγωγή δεν ενδείκνυνται η μηχανική αναπαραγωγή της εκφώνησης του θέματος, η παράθεση ιστορικών και άλλων πραγματολογικών στοιχείων, οι γενικεύσεις και άλλα παρόμοια.

Κύριο μέρος

Το κύριο μέρος του κειμένου προτείνεται να χωρίζεται σε ενότητες, οι οποίες αντιστοιχούν στα ερωτήματα ή σε βασικούς νοηματικούς άξονες. Έτσι βοηθιόμαστε στη συγγραφή και παράλληλα καθίσταται ευχερέστερη η ανάγνωση και κατανόηση των θέσεών μας. Οι ενότητες χωρίζονται με τη σειρά τους σε παραγράφους. Καθεμιά τους πρέπει να έχει διακριτό θέμα και να διαρθρώνεται σε θεματική πρόταση, λεπτομέρειες και -ενδεχομένως- κατακλείδα. Στη θεματική πρόταση δηλώνεται με σαφήνεια η προς ανάπτυξη ή απόδειξη θέση. Στη συνέχεια παρατίθενται τα επιχειρήματά μας, με τα οποία επεξηγούμε, αποδεικνύουμε ή αντικρούουμε τη θέση που διατυπώθηκε στη θεματική πρόταση. Στην κατακλείδα ανακεφαλαιώνουμε. Σε συνεχές κείμενο η παράθεση κατακλείδων σε κάθε παράγραφο ενδεχομένως κουράζει τον αναγνώστη.

Στην ανάπτυξη του κυρίου μέρους ακολουθούμε πιστά το αρχικό μας σχέδιο. Δεν αρκεί να παραθέτουμε άτακτα όσα γνωρίζουμε. Επιβάλλεται οι σκέψεις μας να ιεραρχούνται με τρόπο που να εξυπηρετείται η απάντηση των ερωτημάτων και η ανάδειξη της άποψής μας.

Σημαντικότερη είναι η τεκμηρίωση των γραφομένων. Κάθε φορά που χρησιμοποιούμε επιχειρήματα και τεκμήρια αντλημένα από τη βιβλιογραφία, οφείλουμε να παραπέμπουμε στην πηγή μας. Με τον τρόπο αυτό αποδίδουμε δικαιοσύνη στον συγγραφέα που μας ενέπνευσε και δίνουμε τη δυνατότητα στον αναγνώστη να ελέγξει την αξιοπιστία των απόψεών μας. Οι παραπομπές χρειάζεται να αναφέρονται στο πρωτότυπο κείμενο. Στη δευτερογενή βιβλιογραφία παραπέμπουμε σε περιπτώσεις σχολιασμού ή κρίσεων, όχι για να παρουσιάσουμε τις θέσεις του συγγραφέα του πρωτοτύπου.

Επίλογος/ συμπεράσματα

Στον επίλογο προβαίνουμε στη γενική επισκόπηση του κειμένου μας και αναφέρουμε τα συμπεράσματα της έρευνάς μας. Επίσης, μπορούμε να διατυπώσουμε σκέψεις σχετικές με περαιτέρω κατευθύνσεις της έρευνας που φαίνονται ενδιαφέρουσες για συγκεκριμένους λόγους. Είναι σημαντικό να μπορέσουμε να εκφράσουμε δικές μας σκέψεις, ως απόσταγμα των όσων τεκμηριωμένα παρουσιάσαμε.

Στον επίλογο δεν αναπτύσσουμε όψεις του θέματος που δεν εθίγησαν στο κείμενό μας. Επίσης, δεν αναπαράγουμε την εκφώνηση του θέματος.

Βιβλιογραφία

Στο τέλος της εργασίας παρατίθεται η βιβλιογραφία. Οι πηγές αναφέρονται αλφαβητικά (με κριτήριο το επώνυμο). Σε περίπτωση ύπαρξης ελληνικών και ξενόγλωσσων πηγών, αναφέρουμε πρώτα τις ελληνικές και ύστερα τις ξενόγλωσσες. Στη βιβλιογραφία εμπεριέχονται αποκλειστικά έργα που χρησιμοποιήθηκαν στο κείμενο και έχουν αναφερθεί στις παραπομπές.

Παραπομπές

Ακαδημαϊκή εργασία δίχως παραπομπές σε έγκυρη βιβλιογραφία δεν νοείται. Για αυτό και απορρίπτονται οι εργασίες που δεν τεκμηριώνονται βιβλιογραφικά. Στις ανθρωπιστικές σπουδές συνηθίζεται οι παραπομπές να είναι υποσελίδιες. Παρότι υπάρχουν πολλά συστήματα αναφορών, στην ΕΠΟ22 προτείνεται το εξής:

ΥΠΟΣΕΛΙΔΙΕΣ ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

Μονογραφία

Ένας συγγραφέας

Wendy Doniger, *Splitting the Difference* (Chicago: University of Chicago Press, 1999), 65.

Δύο συγγραφείς

Guy Cowlshaw και Robin Dunbar, *Primate Conservation Biology* (Chicago: University of Chicago Press, 2000), 104-7.

Περισσότεροι συγγραφείς

Edward O. Laumann et al., *The Social Organization of Sexuality: Sexual Practices in the United States* (Chicago: University of Chicago Press, 1994), 262.

Κεφάλαιο σε συλλογικό έργο

Andrew Wiese, "The House I Live In: Race, Class, and African American Suburban Dreams in the Postwar United States," στο *The New Suburban History*, επιμ. Kevin M. Kruse and Thomas J. Sugrue (Chicago: University of Chicago Press, 2006), 101-2.

Ηλεκτρονικό βιβλίο

Philip B. Kurland και Ralph Lerner, *The Founders' Constitution* (Chicago: University of Chicago Press, 1987), <http://press-pubs.uchicago.edu/founders/> (πρόσβαση 27/9/2006).

Άρθρο

Άρθρο σε έντυπο περιοδικό

John Maynard Smith, "The Origin of Altruism," *Nature* 393 (1998): 639.

Άρθρο σε ηλεκτρονικό περιοδικό

Mark A. Hlatky et al., "Quality-of-Life and Depressive Symptoms in Postmenopausal Women after Receiving Hormone Therapy: Results from the Heart and Estrogen/Progestin Replacement Study (HERS) Trial," *Journal of the American Medical Association* 287, no. 5 (2002), <http://jama.ama-assn.org/issues/v287n5/rfull/joc10108.html#aainfo>.

Ηλεκτρονική βάση δεδομένων

Pliny the Elder, *The Natural History*, επιμ. John Bostock and H. T. Riley, στο The Perseus Digital Library, <http://www.perseus.tufts.edu/cgi-bin/ptext?lookup=Plin.+Nat.+1.dedication> (πρόσβαση 27/9/2006).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Μονογραφία

Ένας συγγραφέας

Doniger, Wendy. *Splitting the Difference*. Chicago: University of Chicago Press, 1999.

Δύο συγγραφείς

Cowlishaw, Guy και Robin Dunbar. *Primate Conservation Biology*. Chicago: University of Chicago Press, 2000.

Περισσότεροι συγγραφείς

Laumann, Edward O., John H. Gagnon, Robert T. Michael και Stuart Michaels. *The Social Organization of Sexuality: Sexual Practices in the United States*. Chicago: University of Chicago Press, 1994.

Κεφάλαιο σε συλλογικό έργο

Wiese, Andrew. "The House I Live In: Race, Class, and African American Suburban Dreams in the Postwar United States." Στο *The New Suburban History*,

επιμ. Kevin M. Kruse and Thomas J. Sugrue, 99–119. Chicago: University of Chicago Press, 2006.

Ηλεκτρονικό βιβλίο

Kurland, Philip B. και Ralph Lerner. *The Founders' Constitution*. Chicago: University of Chicago Press, 1987. <http://press-pubs.uchicago.edu/founders/>.

Άρθρο

Άρθρο σε έντυπο περιοδικό

Smith, John Maynard. "The Origin of Altruism." *Nature* 393 (1998): 639–40.

Άρθρο σε ηλεκτρονικό περιοδικό

Hlatky, Mark A., Derek Boothroyd, Eric Vittinghoff, Penny Sharp και Mary A. Whooley. "Quality-of-Life and Depressive Symptoms in Postmenopausal Women after Receiving Hormone Therapy: Results from the Heart and Estrogen/Progestin Replacement Study (HERS) Trial." *Journal of the American Medical Association* 287, no. 5 (February 6, 2002), <http://jama.ama-assn.org/issues/v287n5/rfull/joc10108.html#aainfo>.

Ηλεκτρονική βάση δεδομένων

Perseus Digital Library. <http://www.perseus.tufts.edu/>.

Στις υποσελίδες παραπομπές, όταν θέλουμε να ξαναχρησιμοποιήσουμε έργο που έχουμε ήδη παραθέσει, γράφουμε: Επώνυμο συγγραφέα, *Τίτλος συντομευμένος*, σελίδες (Doniger, *Splitting*, 24).

Αν οι παραπομπές είναι συνεχόμενες: Στο ίδιο, 24.

Η ολοκληρωμένη βιβλιογραφική αναφορά γράφεται μόνο την πρώτη φορά και όχι κάθε φορά που αλλάζουμε σελίδα.

Παραθέματα

Τα παραθέματα περικλείονται σε εισαγωγικά. Δεν χρησιμοποιούνται για την τεκμηρίωση. Για αυτό αρκούν οι παραπομπές. Παραθέματα περιλαμβάνονται

στην εργασία όταν θέλουμε να τα σχολιάσουμε. Η χρήση τους πρέπει να γίνεται με φειδώ. Η συνεχής καταφυγή σε παραθέματα, ιδίως από τη δευτερογενή βιβλιογραφία, αποτελεί οιονεί λογοκλοπία.

Γενικές οδηγίες συγγραφής

- Χρησιμοποιούμε μικροπερίοδο λόγο και άρτια συντεταγμένες περιόδους.
- Επιδιώκουμε τη μέγιστη δυνατή σαφήνεια και ακρίβεια.
- Χρησιμοποιούμε την ενδεδειγμένη ορολογία.
- Αποφεύγουμε τη γλωσσική και συντακτική εκζήτηση.
- Οι παράγραφοι είναι ολοκληρωμένες νοηματικά και αυτοτελείς.
- Ελέγχουμε την ορθογραφία, τη στίξη και την τυπογραφική στοίχιση.
- Δεν χρησιμοποιούμε σεξιστική γλώσσα.
- Αποφεύγουμε το α' πληθυντικό πρόσωπο, εκτός και αν γράφουμε ως εκπρόσωπος ομάδας.
- Προτιμούμε την παθητική σύνταξη. Ενδείκνυται στον επιστημονικό λόγο.
- Χρησιμοποιούμε τις ενδεδειγμένες συνδετικές λέξεις, ώστε να αναδεικνύονται οι νοηματικές σχέσεις.

Λογοκλοπία

Εργασίες που εμφανίζουν υψηλά ποσοστά κειμενικής ομοιότητας, μετά την εξαίρεση της διατύπωσης του θέματος και την εφαρμογή των κατάλληλων φίλτρων που εξαιρούν τη βιβλιογραφία και τα παραθέματα, μηδενίζονται.